

Súd: Okresný súd Poprad
Spisová značka: 9Cb/59/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8714204445
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Šabl'ová
ECLI: ECLI:SK:OSPP:2016:8714204445.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Poprad samosudkyňou JUDr. Monikou Šabl'ovou v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zast. Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanému: G. F., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom X. XXX, X. v konaní o plnenie zo zmenky takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Žalovanému náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ō v o d n e n i e :

Žalobca podaným návrhom na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu žiadal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie:

- zmenkovej sumy vo výške 41,40 eur;
- zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne:
 - o zo sumy 339,- eur od 23.1.2011 do 19.9.2012 (513,59 eur),
 - o zo sumy 148,20 eur od 20.9.2012 do 21.10.2012 (11,86 eur),
 - o zo sumy 41,40 eur od 22.10.2012 do zaplatenia;
- 6 % ročného úroku:
 - o zo sumy 339,- eur od 8.4.2011 do 19.9.2012 (29,65 eur),
 - o zo sumy 148,20 eur od 20.9.2012 do 21.10.2012 (0,78 eur),
 - o zo sumy 41,40 eur od 22.10.2012 do zaplatenia;
- zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,13 eur,
- náhrady trov konania v časti trov právneho zastúpenia vo výške 59,14 eur s DPH a v časti zaplateného súdneho poplatku vo výške 16,50 eur.

Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 12.1.2010 na zmenkovú sumu 339,- eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 23.1.2011. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 12.1.2010 (dátum vystavenia) na sumu 339,- eur, pričom do jej textu bol poňatý záväzok žalovaného zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 23.1.2011. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom doposiaľ žalovaný zaplatil 297,60 eur na zmenkovú sumu. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Žalobca žiadal, aby súd podľa čl. 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 vydal rozsudok, ktorým uloží žalovanému do 3 dní uhradiť žalovaného zmenkovú

istinu s príslušenstvom. Nežiadal nariadiť pojednávanie a k žalobe pripojil listinné dôkazy, a to výpis z obchodného registra a originál zmenky vystavenej žalovaným zo dňa 12.1.2010 na zmenkovú sumu 339,- eur.

Súd mal za to, že v danom prípade sú splnené podmienky pre použitie spomínaného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

Podľa čl. 5 ods. 1 citovaného nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 5 ods. 2 citovaného nariadenia, po doručení správne vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súd alebo tribunál vyplní časť I. vzorového tlačiva C na odpoveď ako je uvedené v prílohe III.

Kópia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov spolu s vyplneným tlačivom na odpoveď sa doručí odporcovi v súlade s článkom 13. Tieto dokumenty sa odošlú do 14 dní od doručenia správne vyplneného tlačiva na uplatnenie pohľadávky.

Podľa čl. 5 ods. 3 citovaného nariadenia, odporca odpovie do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že vyplní časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom v prípade potreby poskytne všetky príslušné podporné dokumenty a zašle ho späť súdu alebo tribunálu alebo akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď.

V danom prípade po doručení vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súdu, jeho kópiu aj s prílohami a vzorovým tlačivom C na odpoveď súd doručil žalovanému, ktorý zásielku prevzal dňa 7.7.2014. Žalovaný doručil súdu dňa 24.7.2014 vyplnené tlačivo C, v ktorom síce uviedol, že akceptuje pohľadávku, nechce, aby sa nariaďovalo ústne pojednávanie, nežiada o náhradu trov a nechce si uplatniť protipohľadávku, avšak ako vyplynulo z jeho účastníckeho výsluchu, uvedené tlačivo nevypíňal on, ale pravdepodobne jeho družka, ktorá uvedené tlačivo aj podpísala.

Súd vo veci rozhodol dňa 3.2.2015 tak, že žalobu zamietol a náhradu trov konania žalovanému nepriznal. Voči predmetnému rozsudku podal žalobca odvolanie, v ktorom žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania. Dôvody podrobne rozviedol v písomnom odvolaní voči rozsudku.

Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 2Cob/53/2015-78 zo dňa 29.10.2015 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v tej časti, ktorou bol zamietnutý návrh na zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 339,- eur od 8.4.2011 do 19.9.2012, zo sumy 148,20 eur od 20.9.2012 do 21.10.2012 a zo sumy 41,40 eur od 22.10.2012 do zaplatenia, a ostatnej napadnutej časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a v rozsahu zrušenia mu vrátil na ďalšie konanie.

Vo svojom rozhodnutí krajský súd okrem iného uviedol, že začiatok úročenia zmenkovej sumy nemožno regulérne stanoviť na dátum spadajúci do doby pred vystavením zmenky. Začiatok doby úročenia zmenkovej sumy nie je prípustné stanoviť ani na dátum neexistujúci alebo nemožný. Zákon však opomína otázku, dokedy sa zmenková suma v dôsledku opatrenia zmenky relevantnou úrokovou doložkou úročí. Odvolací súd je toho názoru, že koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou nemožno stanoviť ľubovoľne, teda záver lehoty nemožno stanoviť na dátum neexistujúci alebo na dátum nemožný. Koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou nemožno rovnako určiť tak, aby bol situovaný do doby po splatnosti zmenkovej pohľadávky. Tým nie je však dotknutá požiadavka veriteľa na úročenie pohľadávky až do okamihu zaplatenia, pretože uhradzovaciu funkciu od splatnosti zmenkovej pohľadávky do doby zaplatenia zmenkového dlhu od dohodnutých úrokov, preberajú zákonné šesťpercentné úroky, ktoré sú v súlade s obsahom ust. § 48 a § 49 Článku I zákona č. 191/1950 Zb. súčasťou postihového zmenkového plnenia. Aj s odkazom na vyššie uvedený názor z právnej teórie, ale i názor vyplývajúci z právnej praxe (rozhodnutie Vrchného sudu v Olomouci 4Cmo/214/2002) preto odvolací súd bol toho názoru, že už súd prvého stupňa podľa obsahu zmenky i

žalobného návrhu nemohol priznať žalobcovi popri zákonom 6%-nom ročnom úroku od 8.4.2011 aj v zmenke dohodnutý 0,25 %-ný úrok denne. Takéto právne posúdenie bolo možné súdom prvého stupňa realizovať (iura novit curia) aj bez procesnej iniciatívy účastníka (žalovaného). Za takéhoto stavu, ak bol zamietnutý žalobný návrh v časti o zaplatenie 0,25 % zmenkového úroku za čas od 8.4.2011 do zaplatenia, považoval rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti za vecne správny, preto v tejto časti odvolací súd podľa § 219 ods.1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil, aj keď z iných dôvodov, aké uviedol súd prvého stupňa.

V časti, v ktorej bolo rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdené, nadobudol rozsudok právoplatnosť 9.12.2015.

Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 22.3.2016, na ktoré sa žalobca ani jeho právny zástupca nedostavili, svoju neúčast' písomne ospravedlnili z dôvodu kolízie s iným pojednávaním, ktorého sa zúčastňujú. Zároveň v ospravedlnení právny zástupca žalobcu hodnotil procesný postup súdu, ktorý vytýčil ústne pojednávanie, ako nesprávny, pričom uviedol svoje dôvody. Žalobca však uviedol, že nemá námietky, aby sa v tejto veci otvorilo pojednávanie bez jeho účasti a nežiadal odročiť pojednávanie z dôvodu jeho neprítomnosti. Na pojednávanie sa dostavil žalovaný. Súd v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. pojednával v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu.

Z písomnej povahy konania podľa Nariadenia č. 861/2007 (viď čl. 5 ods. 1, čl. 8, čl. 9 ods. 1) vyplýva, že by súd mal vo veci rozhodnúť bez ústneho pojednávania. Pokiaľ sa však potreba ústneho pojednávania ukáže ako potrebná (nutná), alebo ak o to požiada niektorá zo strán, súd by mal nariadiť vo veci pojednávanie. Nutným je nariadiť ústne pojednávanie najmä vo veciach skutkovo a právne zložitých, v ktorých súd považuje za potrebné vec s účastníkmi prejednať za ich prítomnosti. Odvolací súd bol toho názoru, že ak v predmetnej veci prvostupňový súd sám bez procesnej iniciatívy účastníkov realizoval ex offio prieskum uplatnených zmenkových nárokov aj z pohľadu samotnej kauzy, ktorá predchádzala vystaveniu zmenky, bol povinný poskytnúť pred svojím rozhodnutím priestor účastníkom konania, aby sa k týmto dôkazom vyjadрили.

Právny zástupca žalobcu vo svojom písomnom vyjadrení doručenom súdu 11.3.2016 uviedol, že trvá na podanej žalobe. Považoval zmenku za abstraktný záväzok neakcesorskej povahy, preto nie je možné ho spájať s inými okolnosťami, ktoré nie sú v zmenke uvedené. Taktiež poukázal na zásadu koncentrácie a nadbytočnosť listinných dôkazov, ktoré vyplývajú z pripojeného exekučného spisu, ktoré nemajú byť predmetom tohto konania, keďže ich žalovaný nenavrhol. Uviedol, že predpokladom na vydanie rozsudku v konaní je výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Je preukázateľným prostriedkom na uplatnenie nároku. Súdu predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všeobecné formálne a materiálne náležitosti, predpokladané zákonom 191/1950 Zb., a teda dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného neboli podané žiadne námietky, a teda neexistujú okolnosti, ktoré by odôvodňovali vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Poukázal na to, že v danej veci súd môže a má rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Poukázal aj na rozhodnutia NS ČR sp. zn. 25Cdo 1839/2000 zo dňa 22.8.2002 ako aj na uznesenie KS Banská Bystrica sp. zn. 43CoZm 10/2013 zo dňa 21.11.2013 (súd v tejto súvislosti udáva, že ide o rozhodnutie KS Banská Bystrica, ktoré bolo vydané v čase pred tým, ako NS SR vydal spoločné stanovisko občianskoprávneho kolégia a obchodnoprávneho kolégia NS SR z októbra 2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov uplatnených zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa).

Žalovaný pri svojom výsluchu na pojednávaní uviedol, že už nie je živnostníkom cca 5 rokov, v podnikaní sa mu nedarilo a v súčasnej dobe je už zamestnaný. Nebral finančné prostriedky od spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o. za účelom podnikania, ale 5.1.2010 mu zomrela mama a potreboval zaplatiť ešte pohrebnú službu a nemal zvyšné finančné prostriedky, preto si zobral úver. Zmluvu uzatváral s pani, na ktorej meno si už nespomínal, ale mal vedomosť, že táto pani potom mala problémy s políciou, lebo neodvádzala peniaze, ktoré jej ľudia platili. Potreboval asi 130,- eur doplatiť pohrebnej službe, čo uviedol aj pani, s ktorou uzatváral zmluvu. Taktiež jej uviedol, že je živnostníkom. Podľa jeho tvrdenia dotyčná pani mu nechcela dať úver ako fyzickej osobe, ale keď sa dozvedela, že je živnostník, dala mu tlačivo na Daňový úrad, ktoré bol potvrdiť a navrhla mu, že si môže zobrať viac ako 130,- eur, ktoré potrebuje a že mu vychádza suma, ktorú si môžem zobrať 350,- eur s tým, že ešte mu pôjde ručiť otec - Zdeněk Gabčo. Žalovaný získané finančné prostriedky z úveru nepoužil na podnikanie, v ktorom sa mu v tej dobe už aj

tak nedarilo, ale použil ich na zaplatenie nákladov spojených s pohrebom matky. Uviedol, že úver riadne splácal šekom po 97,- eur. Keď mu nevychádzalo, išiel do kancelárie v Poprade, kde bola tá istá pani, čo s ním uzatvárala zmluvu a požiadal o odklad. Táto mu mala povedať, že odklad je spolplatnený. Žalovaný jej mal zaplatiť 2 x po 50,- eur za odklad na 4 mesiace, o ktorý žiadal dvakrát. Táto pani mu tiež mala povedať, že ďalšie splátky po 97,- eur nemá platiť šekom, že má nosiť peniaze jej do kancelárie a ona to posunie ďalej. Neskôr, keď mu začali chodiť papiere o tom, že neplatí, išiel sa informovať do kancelárie, kde však táto pani už nepracovala a od novej zamestnankyne sa dozvedel, že viacerí ľudia jej nosili v hotovosti peniaze - ako splátky dlhu a ona ich neodvádzala a že je voči nej vedené trestné konanie a hľadá ju polícia a nemôžu ju nájsť. Žalovaný podľa svojho tvrdenia tejto pani do rúk zaplatil ešte 2 x 97,- eur. Toto mu započítané nikde nebolo. V súvislosti s listinnými dôkazmi, ktoré súd oboznamoval z exekučného spisu žalovaný uviedol, že súdnemu exekútorovi JUDr. Krutému zaplatil ešte 130,- eur, lebo tento sa mu mal vyhrážať, že príde do jeho domu a zoberú mu veci. Následne mu prišiel zo súdu papier a odvtedy sa mu už neozval. Bližšie sa vyjadriť nevedel.

Pokiaľ ide o vyplnené tlačivo C, ktoré mu bolo doručené 7.7.2014, žalovaný uviedol, že toto nevypisoval. Mala ho zobrať jeho družka na obecný úrad v Jánovciach, kde tieto záležitosti s úradmi im pomáha vybavovať p. Adriana Droppová a ona mala vyplniť toto tlačivo. K podpisu na tlačive uviedol, že tento nie je jeho, zrejme to podpísala jeho družka, on to nevypisoval, teda ani tú sumu neuznal. Uviedol, že veci, keď nie je doma, častokrát vybavuje jeho družka a tak tomu bolo zrejme aj v tomto prípade. Nárok žalobcu neuznáva, má za to, že viackrát platil a nikde to nie je zohľadnené. Žiadal, aby bola žaloba voči nemu zamietnutá, tak ako už bolo rozhodnuté. Trovy konania si v tejto veci neuplatnil.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného, oboznámením sa s listinnými dôkazmi, a to úverovou zmluvou č. 705300231 zo dňa 12.1.2010, Všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, zmenkou zo dňa 12.1.2010, exekučným spisom sp. zn. 10Er/249/2012 a zistil tento skutkový a právny stav:

Dňa 12.1.2010 bola uzavretá písomná úverová zmluva č. 705300231, ktorou veriteľ - POHOTOVOSŤ, s.r.o. poskytol úver vo výške 350,- eur žalovanému ako fyzickej osobe. Žalovaný sa zaviazal úver splatiť vo výške 582,- eur v 6 mesačných splátkach po 97,- eur počnúc dňom 19.2.2010. V zmluve nie je uvedený úrok, je uvedený len poplatok vo výške 700,- eur, ktorý nie je konkretizovaný a v zmluve nie je uvedená ani RPMN, ani priemerná hodnota RPMN. V zmluve je ďalej uvedené, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolenia.

Žalovaný dňa 12.1.2010 vystavil vlastnú zmenku, obsahom ktorej je jej záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava sumu 339,- eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 23.1.2011. Predmetná zmenka bola žalovaným vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, jeho podpis. Zmenková suma vyjadrená číslom aj slovami a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným strojovým písmom ako zvyšok vzorového tlačiva.

Na zmenke okrem identifikácie vystaviteľa bol identifikovaný aj ako ručiteľ Zdeněk Gabčo, ktorý je otcom žalovaného a na zmenke je aj jeho podpis, pričom voči ručiteľovi sa žalobca žiadneho nároku touto žalobou nedomáha.

Súdu je z jeho činnosti známe, že k vyplneniu zmenky došlo na základe Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“) pôvodného veriteľa, ktoré obsahujú dohodu o vyplnení zmenky. Vo VPPÚ konkr. v bode 14 sa uvádza nasledovne: „na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené - zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmene remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.“

Predmetom konania je spor zo zmenky. Súd preto predovšetkým skúmal, či zmenka spĺňa náležitosti v zmysle zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ďalej len „ZŠZ“) a dospel k záveru, že zmenka spĺňa formálne náležitosti § 75 citovaného zákona.

Podľa § 75 cit. zákona, vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Označenie zmenka je pojaté do vlastného textu listiny a je vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; nachádza sa v nej bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu, je v nej uvedený údaj zročnosti ako aj údaj miesta, kde sa má platiť, tiež meno toho na rad koho sa má platiť, obsahuje dátum a miesto vystavenia zmenky a podpis vystaviteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že žalobca nadobudol zmenku indosamentom od pôvodného veriteľa, na rad ktorého bola zmenka vystavená.

Súd preskúmal predloženú zmenku a zistil, že spĺňa formálne náležitosti platnej zmenky, no aj napriek tejto skutočnosti podrobil súd súdnej kontrole aj dohodu o vyplňovacom práve zmenky vyplývajúcej zo Všeobecných úverových podmienok remitenta. Ako už bolo konštatované, pri uzatváraní príslušnej úverovej zmluvy a v súvislosti s ňou aj vystavenie zmenky ide o spotrebiteľský právny vzťah, a preto je potrebné aplikovať aj normy na ochranu práv spotrebiteľov.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy t. j. k 12.1.2010, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Úverovú zmluvu, na zabezpečenie ktorej bola vystavená predmetná zmenka je potrebné posúdiť podľa zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy t. j. k 12.1.2010, spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 4 ods. 2 citovaného zákona a medzi nimi pod písm. g/ je konečná splatnosť spotrebiteľského úveru, pod písm. h/ ročná úroková sadzba; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu; pod písm. i/ výška počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov; pod písm. j/ ročná percentuálna miera nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere a pod písm. k/ priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platná ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere zverejnená podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok;

Podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona, pri nesplnení podmienok podľa ods. 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe
a/ poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
b/ dodaný tovar, alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa ods. 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/ a l/, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Spotrebiteľovi sa musí poskytnúť ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami aj v prípade, ak sa uplatňuje právo zo zmenky. Stále je totiž potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vychádzajúc z tohto princípu preto pri kolízii zmenkového práva so spotrebiteľskými právami žalovanej musí mať prednosť ochrana práv spotrebiteľa.

Dohodu o vyplňovanom práve zmenky súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku s poukazom na § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž nemá obligatórne náležitosti, ktoré sú uvedené v § 4 ods. 2 písm. g/, h/, i/, j/ a k/ zákona č. 258/2001 Z. z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje aj vymáhať zmenkový úrok 0,25 % denne, čo je ročne 91,25 %. Nepochybne takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť (§ 39 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Dohoda o vyplňovanom práve zmenky bola uvedená vo VPPÚ, teda formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný nemal možnosť ich ovplyvniť. Nepochybne teda táto podmienka nebola individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa práve pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom (či už pre spomínanú neplatnosť dohody o zmenkovom úroku alebo pre dôsledok chýbajúcich obligatórných náležitostí zmluvy). Uvedená zmluvná podmienka je teda neplatná s poukazom na § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Ak je neplatná dohoda o vyplňovanom práve blankozmenky, neplatná je aj samotná zmenka. Tento záver možno prijať aj vzhľadom na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008. Najvyšší súd v danom

prípade mal za to, že z neplatnej úverovej zmluvy nemohlo žalobcovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky a neplatnosť úverovej zmluvy vyvodil z nerovnosti podmienok účastníkov zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluvu za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku, nemohlo žalobcovi vzniknúť právo na vyplatenie blankozmenky.

V súvislosti s rozhodnutím v tejto veci je možné poukázať aj na rozhodnutie ESD sp. zn. C 419/2011 zo dňa 14.3.2013 (Česká sporiteľňa proti Geraldovi Feichterovi). V tomto konaní napriek tomu, že taktiež boli uplatnené práva zo zmenky súd skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Z listu Európskej komisie z 25.4.2013 pod č. 2012/4165 adresovaného Slovenskej republike vyplýva skutočnosť, že právny predchodca žalobcu postupuje v rozpore so zásadami spotrebiteľského práva EÚ, upozorňuje sa na nedodržovanie spotrebiteľského práva EÚ a poukazuje sa na praktiky obchodnej spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., ktorými sa vymáhajú nezákonné pohľadávky založené na nekalých podmienkach a konkrétne sú spomenuté aj blankozmenky. Podľa záverov uvedeného listu obchodníci vypíňajú do blankozmeniek svoju nárokovanú sumu, hoci to právne predpisy o spotrebiteľských úveroch nedovoľujú.

Dohodu o vyplňovacom práve blankozmenky a tým aj samotnú zmenku možno považovať za neplatnú aj pre obchádzanie zákona (§ 39 OZ). O obchádzanie zákona ide, ak právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. V danom prípade vystavením zmenky sa právny predchodca žalobcu snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch dôsledkom čoho je, že žalovaný by veriteľovi mal vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takýto postup žalobcu nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ) a žalobca si uplatnil právo výslovne zo zmenky a tú súd považoval za neplatnú.

Opodstatnenosť ex offo prieskumu uplatnených zmenkových nárokov, založeného na poskytnutí ochrany spotrebiteľovi podporujú aj aktuálne závery zo zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR prijatého na zasadnutí dňa 20.10.2015, podľa ktorého

„ I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

a) pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

b) pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

Ďalší dôvod pre zamietnutie žaloby je, že k vystaveniu zmenky došlo navyše aj v rozpore so zákonom, konkrétne § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z. z. v znení k 29.4.2010. Podľa citovaného ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje plniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplatenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práva zo zmenky.

Vyššie citované ustanovenie platilo aj v čase vystavenia tejto zmenky. Podľa neho pri zabezpečovacej zmenke (čo je aj tento prípad) zmenková suma v čase vyplnenia zmenky nesmie presiahnuť aktuálnu výšku nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého úveru.

V danom prípade žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 350,- eur, z čoho 30 % je 105,- eur. Zmenka by mohla byť vystavená len na sumu 150,- eur, vystavená však bola na 339,- eur. Zmenka je preto v rozpore so zákonom, a preto s poukazom na § 39 OZ je absolútne neplatným právnym úkonom. Teda aj z uvedenej právnej normy je vyvoditeľný záver, že nie je možné odčleňovať zmenku od noriem spotrebiteľského práva, teda ak je táto vydaná v rozpore so zákonom (v danom prípade so zákonom o spotrebiteľskom úvere), potom je neplatná v zmysle § 39 OZ.

Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy ide o zmenku spotrebiteľskú, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z týchto odlišností je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa nariadenia č. 861/2007 Európskeho parlamentu a Rady, v ktorých je spotrebiteľ žalovaným subjektom. Pôvodný veriteľ - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. v mnohých prípadoch si v súdnych konaniach uplatňovala plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok napr. s ohľadom na výšku zmenkového úroku 0,25 % denne, t. j. 9,25 % ročne, ktorá okolnosť spôsobila mnohonásobné zvýšenie zadlženia spotrebiteľa, uplatňovala si neprimerane vysokú zmluvnú pokutu, administratívny poplatok v danom prípade predstavujúci takmer 70 %-nú výšku úveru, keď žalovanému bol poskytnutý úver 350,- eur na dobu 6 mesiacov za poplatok 232,- eur.

Súd z predloženého exekučného spisu sp. zn. 10Er/249/2012 zistil, že spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. pôvodne uplatnila práva z úverovej zmluvy na rozhodcovskom súde, ktorý svojím rozsudkom vyhovel návrhu v celom rozsahu. Exekúcia však všeobecným súdom nebola povolená, žiadosť súdneho exekútora o udelenia poverenia na vykonanie exekúcie bola zamietnutá a exekučné konanie bolo zastavené. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. následne indosovala zmenku, ktorá bola podpísaná pri uzatváraní úverovej zmluvy, na žalobcu CD Consulting s.r.o.. Žalobca v predmetnom konaní niekoľkokrát uvádza výhradu proti posudzovaniu kauzy úveru a poukazuje na to, že zmenku nadobudol indosamentom, ktorý je dostatočne určitý a platný. Súd však uvádza, že dobromyseľnosť nadobúdateľa je potrebné posudzovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, či v čase nadobúdania zmenky vedel o tom, či medzi indosantom a dlžníkom existuje určitá dohoda resp. že zmenka zabezpečuje určitý kauzálny vzťah. V danom prípade každá zmenka obsahuje v pravom hornom rohu číslo, ktoré je číslom príslušnej úverovej zmluvy a aj za týchto okolností indosatár mohol mať vedomosť, že tu určité kauzálne vzťahy existujú a tak pri nadobúdaní zmenky konal na škodu dlžníka.

Právny zástupca žalobcu namietal aj skutočnosť, že dochádza ex offo k súdnej kontrole zmluvných podmienok poukazujúc na § 17 ZZŠ, ktorý však výslovne nezakazuje, aby súd na kauzálne námietky prihliadal ex offo, a teda skúmal, či základom zmenky je spotrebiteľská zmluva a či táto zmluva neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky.

Po vykonanom dokazovaní má súd za to, že nie je možné priznať žalobcovi navrhované plnenie a žalobu zamietol. Vychádzal pritom z nasledujúcich úvah: Súd je povinný v spotrebiteľských veciach skúmať aj právny vzťah, ktorý zmenka zabezpečuje a posudzovať ho podľa právnych predpisov, upravujúcich spotrebiteľské právo. Zmluva o úvere medzi POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako veriteľom a prvým majiteľom zmenky a žalovaným, ako dlžníkom, je absolútne neplatná. Dohoda o vyplnení zmenky je neplatná, rovnako ako celá úverová zmluva. Navyše zmenka nemala byť veriteľom prijatá v zmysle § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. účinného k 12.1.2010. Postup prvého majiteľa zmenky je v rozpore s § 17 zákona č. 191/1950 Zb..

Vzťah nariadenia a procesného kódexu je založený síce na prednosti nariadenia, no zároveň aj na subsidiarite Občianskeho súdneho poriadku (článok 19 nariadenia). Subsidiárne Občiansky súdny poriadok podporuje ex offo súdnu kontrolu neprijateľnosti zmluvných podmienok navyše s prvkami, ktoré sledujú ochranu spotrebiteľa a možnosti zabrániť ďalšiemu používaniu nečestnej klauzuly. Nariadenie

má v zásade písomnú povahu, avšak pokiaľ sa potreba ústneho pojednávania ukáže ako nutná, prípadne o to požiada niektorá zo strán, súd by mal nariadiť vo veci pojednávanie. V danom prípade nariadenie ústneho pojednávania súd považoval za potrebné, kedy v predmetnej veci súd aj bez procesnej iniciatívy účastníkov realizoval ex offo prieskum uplatnených zmenkových nárokov aj z pohľadu samotnej kauzy, ktorá predchádzala vystaveniu zmenky a chcel poskytnúť priestor účastníkom konania, aby sa k týmto dôkazom vyjadrili či už na základe písomnej výzvy, ktorú súd zaslal účastníkom konania alebo na samotnom pojednávaní. Súd má za to, že nekonal v rozpore s nariadením a ani v rozpore s vnútroštátnym procesným právom (súd navyše uvádza, že v zmysle § 120 ods. 1 tretej vety O.s.p., súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci).

Tak ako súd už vyššie uvádzal, žalobca sa odvoláva na predchádzajúcu inú rozhodovaciu prax súdov nižšieho stupňa v obdobných veciach. Je však potrebné brať do úvahy prijaté zjednocujúce stanovisko Najvyššieho súdu SR z 20.10.2015.

O trovách konania súd rozhodol v súlade článkom 16 nariadenia a § 142 ods. 1 O.s.p. podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa článku 16 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 861/2007 trovy konania znáša strana, ktorá nemala v konaní úspech. Súd alebo tribunál však neprisúdi úspešnej strane trovy konania, ktoré sú neúčelné alebo ktoré sú neprimerané voči pohľadávke.

V predmetnom konaní mal úspech žalovaný, ktorému však v súvislosti s týmto konaním žiadne trovy konania nevznikli a ani žiadne trovy konania si neuplatnil, preto súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní od doručenia rozsudku na tunajšom súde.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) Občianskeho súdneho poriadku uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonaním navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a), rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.